

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування вищого навчального закладу)

Економічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра обліку, аналізу і аудиту
(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

«ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ»

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»
(назва програми)

Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
(вказати: код, назва)

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Розробники: Танасієва Марина Миколаївна, к.е.н., доц., асистент кафедри обліку, аналізу і аудиту
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Профайл викладача <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-obliku-analizu-i-audytu/kolektyv-kafedry/tanasiyeva-maryna-mykolayivna>

Контактний телефон +38 (050) 9669932

E-mail: m.tanasiyeva@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації згідно з графіком

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

В наслідок диверсифікації ринків збуту більшість підприємств розширює свою збутову діяльність за межі національної економіки, тому володіння знаннями нормативно-правового та обліково-аналітичного забезпечення міжнародних операцій, укладання угод з міжнародними контрагентами, володіння навиками формування пакету супровідних документів, визначення та обліку курсових різниць має актуальне значення. У зв'язку із цим, дисципліна спрямована на формування у студентів навичок і знань щодо: раціональної організації обліку міжнародних операцій, здійснення реєстрації суб'єктів ЗЕД, проведення попередньої підготовки для укладення зовнішньоекономічного контракту, розрахунку курсових різниць, відображення в обліку купівлю та продаж іноземної валюти, володіння методикою документування міжнародних розрахунків, формування цін експортних та імпорتنих товарів, складання вантажно-митної декларації, формування пакету документів з метою відшкодування експортного ПДВ; формування положення угод міжнародного лізингу та іноземного інвестування.

Призначення навчальної дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення міжнародних операцій» полягає у вивченні теоретично-правових основ зовнішньоекономічної діяльності та набуття практичних навичок щодо обліку міжнародних операцій. Дисципліна належить до циклу професійної підготовки вибіркового компоненту освітньої програми «Міжнародні економічні відносини» другого магістерського рівня галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

2. Мета навчальної дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення міжнародних операцій»: оволодіння теоретичними знаннями та набуття практичних навичок з концептуальних засад та організаційно-методичних основ здійснення міжнародних операцій суб'єктів господарювання для формування всебічного якісного обліково-аналітичного забезпечення у галузі управління та адміністрування.

3. Пререквізити. Вивчення навчальної дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення міжнародних операцій» базується на засвоєнні знань з таких навчальних дисциплін «Глобальна економіка», «Стратегічний менеджмент», «Міжнародний менеджмент».

4. Результати навчання:

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» (освітня програма «Міжнародні економічні відносини») вивчення дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення міжнародних операцій» сприяє формуванню таких компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

СК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

СК 5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для досягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН 4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб.	інд.	с.р.		л	п/с	лаб.	інд.	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Теми практичних занять	Змістовий модуль 1. Обліково-аналітичне забезпечення основних міжнародних операцій											
Тема 1. Міжнародні розрахунки, порядок їх здійснення та облікове забезпечення	11	1	1	–	–	9						
Тема 2. Обліково-аналітичне забезпечення операцій з купівлі-продажу іноземної валюти	13	2	2	–	–	9						
Тема 3. Обліково-аналітичне забезпечення кредитних операцій	11	1	1	–	–	9						
Тема 4. Обліково-аналітичне забезпечення операцій з імпорту	13	2	2	–	–	9						
Тема 5. Обліково-аналітичне забезпечення операцій з експорту	13	2	2	–	–	9						
Тема 6. Обліково-аналітичне забезпечення реекспортних та реімпортних операцій	13	2	2	–	–	9						
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>74</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>54</i>						
Теми практичних занять	Змістовий модуль 2. Обліково-аналітичне забезпечення окремих міжнародних операцій											
Тема 7. Консигнаційні і комісійні операції та їх обліково-аналітичне забезпечення	9	1	1	–	–	7						
Тема 8. Розрахунки з підзвітними особами та їх обліково-аналітичне забезпечення	9	1	1	–	–	7						
Тема 9. Обліково-аналітичне забезпечення операцій з давальницькою сировиною	9	1	1	–	–	7						
Тема 10. Обліково-аналітичне забезпечення лізингових операцій та фінансових інвестицій	9	1	1	–	–	7						
Тема 11. Бартерні операції та їх обліково-аналітичне забезпечення	10	1	1	–	–	8						

<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	46	5	5	–	–	36					
Усього годин	120	15	15	–	–	90					

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувача з дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення міжнародних операцій» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, що виносяться на самостійне вивчення та самостійне вирішення практичних ситуацій.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Тема 1. Міжнародні розрахунки, їх механізм та вплив на облік підприємства.	9
2	Тема 2. Порядок здійснення бухгалтерського обліку операцій по розрахунках в іноземній валюті.	9
3	Тема 3. Облік кредитних операцій у ЗЕД.	9
4	Тема 4. Облік імпорتنих операцій та їх документальне забезпечення.	9
5	Тема 5. Облік експортних операцій та їх документальне забезпечення.	9
6	Тема 6. Поняття реекспортних і реімпорتنих операцій та їх документальне забезпечення.	9
7	Тема 7. Облік консигнаційних та комісійних операцій у зовнішньоекономічній діяльності.	7
8	Тема 8. Обліку розрахунків з підзвітними особами за службовими відрядженнями за кордон.	7
9	Тема 9. Облік операцій з давальницькою сировиною у зовнішній торгівлі.	7
10	Тема 10. Облік фінансового та оперативного лізингу у ЗЕД.	7
11	Тема 11. Облік бартерних операцій у зовнішній торгівлі.	8
	Разом	90

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

- МН 1 – вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь та інші);
МН 2 – семінари, практичні та лабораторні роботи;
МН 3 – наочні методи (презентація, демонстрація, ілюстрація);
МН 4 – пояснювально-ілюстративні методи;
МН 8 – ситуаційні завдання;
МН 9 – робота з інформаційними ресурсами (нормативними джерелами, навчально-методичною та науковою літературою, інтернет-ресурсами);
МН 10 – самостійна робота;
МН 11 – дистанційне навчання з використанням системи Moodle;
МН 12 – комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси/платформи, web-конференції, вебінари тощо);
МН 13 – інші методи навчання.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Засоби оцінювання:

ЗО 1 – фронтальне опитування;

ЗО 2 – індивідуальне опитування;

ЗО 3 – стандартизовані тести;

ЗО 4 – розв’язування практичних ситуацій;

ЗО 5 – тематичні контрольні роботи;

ЗО 6 – презентація результатів виконання індивідуальних та командних завдань (наукових, розрахункових, аналітичних та інших);

ЗО 11 – реферати, есе та доповіді;

ЗО 12 – виступи та презентації здобувачів на наукових заходах;

ЗО 13 – інші види індивідуальних та групових завдань.

ПК – підсумковий контроль – (залік).

Результати поточного оцінювання навчальних досягнень відображаються у *Журнали обліку успішності* викладача та *Модульних відомостей*.

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)													Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
ЗМ 1							ЗМ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	MK1	T7	T8	T9	T10	T11	MK2		
4	4	3	3	3	3	10	4	4	4	4	4	10	40	100

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю (25 балів за 1 змістовий модуль та 35 балів за 2 змістовий модуль) і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (здачі заліку).

3 навчальної дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення міжнародних операцій» проводиться семестровий **залік**. Здобувач отримує завдання, що містить теоретичні питання, тестові завдання, визначення термінів з глосарію та виробничу ситуацію.

У 40 балів, що можливо отримати на екзамені, входить: 2 теоретичних питання по 10 балів (сумарно 20 балів), 5 тестів по 1 балу (сумарно 5 балів), визначення 3 термінів - по 1 балу (сумарно 3 бали), виробнича ситуація (12 балів).

10 балів ставиться за повне розкриття теоретичного питання. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання.

12 балів здобувач отримує за повне та правильне (відповідно до чинного законодавства; без математичних помилок) розв’язання виробничої ситуації.

Після підготовки здобувачами конспекту відповіді та розв'язання задачі відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього здобувачу можуть бути задані додаткові питання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка на національній шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення
відмінно	A (90-100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно з можливістю повторного складання
	F (1-34)	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Оцінкою «А» оцінюється повна та аргументована відповідь на теоретичне питання, правильне розв'язання виробничої ситуації, правильна відповідь на тестові питання та сформульовані правильні визначення термінів з глосарію. Відповіді повинні розкривати суть матеріалу, що свідчить про вміння аналізувати матеріал та робити змістовні висновки. Відповідь повинна бути чіткою, логічною і послідовною.

Відповідь оцінюється на «В» за умови такого розкриття теоретичного питання білету та тестових завдань, понять з глосарію, а також розв'язання виробничої ситуації, які містять неточності, що не суттєво впливають на зміст завдання.

Відповідь оцінюється на «С» за умови повного та правильного розкриття питання білету або правильного розв'язання виробничої ситуації, але у відповіді недостатньо правильно сформульовано визначення з глосарію. У той же час тестові завдання вирішені на належному рівні.

Якщо підхід викладення матеріалу правильний, але виявляється недостатнє його розуміння, допускаються окремі неточності, виставляється оцінка «D».

Відповідь оцінюється на «Е» у випадку правильного підходу до викладення теоретичного матеріалу та відповідей на тестові завдання.

В усіх інших випадках відповідь оцінюється на «Fх».

7. Рекомендована література

7.1. Фахова (основна)

1. Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с.
2. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С.О. Кузнецова. – Х. Видавництво Іванченка І.С. – 2019. – 226 с.
3. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / Т.Г. Ковальчук. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. – 216 с.
4. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник. Засадний Б.А. – К. : Кондор-Видавництво, 2015. – 286 с.
5. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М.Р. Лучко, Н.Г. Мельник, С.В. Сисюк. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – 356 с.
6. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / О.В. Манойленко, М. В. Рета, Н. Ю. Єршова, Н. В. Куліченко; - К.: ЦУЛ, 2014. – 363 с.

7. Волкова І. А., Реслер М. В., Калініна О. Ю. Облік зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 304 с.
8. Бухгалтерський облік : навч. посібник / Т. В. Давидюк [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : ВД «Гельветика», 2016. – 392 с.
9. Облік, аналіз та аудит ЗЕД: навч посібник / Маслак О.О., Жежуха В.Й. – К.: Каравела, 2015 – 400 с.
10. Фатенок-Ткачук А. О. Облік та оподаткування міжнародних операцій: конспект лекцій для студентів спеціальності 8.03050901 «Облік і аудит» денної та заочної форм навчання / Алла Олександрівна Фатенок-Ткачук. – Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2016. – 108 с.

7.2. Нормативна база

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Частина 1. Видання 2016-2017 років. URL: http://www.apu.com.ua/attachments/article/1151/2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C1.pdf
2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Частина 2. Видання 2016-2017 років. URL: http://www.apu.com.ua/attachments/article/1151/2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C1.pdf
3. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI (зі змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
5. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 1-34. URL: http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/natsionalni-polozhennya-standarti-bukhgalterskogo-obliku?app_id=24
6. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність в Україні: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
8. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII (зі змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
9. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII (зі змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
10. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23.12.1998 р. № 351-XIV (зі змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-14#Text>

7.3. Інформаційні ресурси

1. Сайт Верховної ради: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Сайт Міністерства фінансів України: <https://mof.gov.ua>
3. Сайт Міністерства економіки України: <https://www.me.gov.ua>
4. Сайт Державної податкової служби України: <http://tax.gov.ua>
5. Сайт Державної Аудиторської служби України: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
6. Сайт Аудиторської Палати України: <https://www.apu.com.ua>
7. Сайт статистичної звітності емітентів України: <https://www.smida.gov.ua/db/emitent>
8. Сайт Міжнародної Федерації Бухгалтерів (МФБ): <https://www.ifac.org>
9. Сайт Асоціації дипломованих сертифікованих бухгалтерів (ACCA): <https://www.accaglobal.com>
10. Сайт Американського інституту дипломованих громадських бухгалтерів (AICPA): <https://www.aicpa.org>

11. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
12. Сайт національної бібліотеки України імені Я. Мудрого: <https://nlu.org.ua>
13. Правила INCOTERMS 2020. <https://www.dhl.com/by-ru/home/our-divisions/global-forwarding/customer-service/incoterms-2020.html>